

apostelen, toen de Christenen zich vernieuwden en tegen de lieden der wereld als één machtig geheel kwamen over te staan, alle geloovigen saam onder Christus als hun Hoofd in 't beeld van het Lichaam hebben gezet.

Christus zelf sprak reeds van den *Wijnstok*, waaraan al wie hem beled als rank uitbottet; maar nu het er op aan kwam, om Christus als *aller Hoofd* te doen eeren, hooft zich vanzelf het beeld van het Lichaam aan. Reeds aan die van Rome schreef de apostel: „Gelijk wij in ons Lichaam vele leden hebben, en de werking van die leden niet dezelfde is, alsoo zijn wij vele één Lichaam in Christus, en zijn alsoo elkanders leden.“ Breder nog zette hij deze gedachte van het Lichaam aan de Kerk van Corinthe uiteen, en eindigde toen met de beslissende verklaring: „Gelijeden zijt het Lichaam van Christus en leden in 't bijzonder.“ En in nog rijker taal bracht hij dat beeld in schets voor de kerk van Ephese, betingende dat alles ging om „de opbouw van het Lichaam van Christus“, en dat elk geloovige op moest wassen in Hem die het Hoofd is, namelijk Christus, en dat uit den Christus het gehele Lichaam, bekwaamelijk saamgevoerd en vastgemaakt zijnde, alleens tot een volkomen, volwasen Lichaam uitdijde, deels door de toevoeging van nieuwe leden, maar vooral door de toevoeging der toebereiding, die een legelijk lid naar zijn mate in het Lichaam doet uitkomen.

Van een historische bijeenvoeging van meerdere personen in één corps, in één Lichaam, in één corporatie, gelijk wij die in elkander zetten, is hier dus geen sprake. Het Lichaam van Christus is organisch één. De leden van dit Lichaam zijn vanzelf organisch aan Christus en aan elkaar verbonden. En in dat Lichaam moet, door den wasdom der leden, de organische groei bestendig doorgaan. Voor ons is dit moeilijk te verstaan, omdat we ons van den organischen samenhang en den organischen groei op geestelijk gebied zoo bijna geen voorstelling kunnen vormen. We noemen dit Lichaam van Christus daarom veelal het „mystieke Lichaam van Christus“, en den band die ons als leden aan ons Hoofd verbindt, plegen we op later ingelagen voetspoor meest de „mystieke unie“ te noemen; maar er ontbreekt dan toch iets aan ons geloofleven, zoo we van dat *in zijn* in het Lichaam van Christus niets ontwaren, niets merken, niets genieten.

Geloovigen, die hier niet aan hechten, leven als een eiland: in den oceaan op zichzelf, of sluiten zich hoogstens met enkele geestelijke vrienden tot een geselschap aan. En aan dit eenzaamteit op hun eilandje of aan dit verkeer in hun geselschap, hechten ze dan soms veel hooger waarde dan aan hun in-zijn in het Lichaam van Christus, dat de geloovigen van heel de wereld en de geslachten uit alle eeuwen omvat, en waartoe uit het zaad der Kerk ook de geloovigen van alle volgende eeuwen tot op 's Heeren wederkomst behooren zullen.

En dit nu mag niet. Dat eilandje is van ons eigen maaksel, dat geselschap is door enkele geloovigen saam gevormd, maar het Lichaam is de geestelijke creatie van Christus zelf. Het is zijn maaksel. Het is zijn schepping. En Hij zelf is, als 't Hoofd, in dat Lichaam inwonend, en dat Lichaam beheerscht. In dat één Lichaam van Christus leven we saam met de apostelen en martelaren, met alle geloofshelden uit vroeger eeuwen, met alle kinderen Gods die thans op aarde zijn. Met ons sterven gaan we uit alles uit, behalve alleen niet uit dat Lichaam. In dat Lichaam blijven we eeuwig. En daarom is dat Lichaam nog meer dan de Wijnstok met de ranken. Het is een alomattende, nooit ondergaande, eeuwig blijvende organische saamvoeging van alle verlost en elkaar onder hun Hoofd Christus. We belijden dan ook dat we in Christus zijn ingelijfd, d. w. z. dat we met heel een persoon, met ons gehele leven, voor nu en voor eeuwig, in een organische levensgemeenschap met Christus en al de zijnen zijn opgenomen, die heel ons aanzijn omvat, en waarin we aan de heilige inwerking van den adem der Heiligen Geestes en aan de geestelijke bloedsbeweging in dit mystieke Lichaam deel hebben.

Maar juist daarom kunt ge hier niet volstaan met de taal der lippen, die betuigt, dat ook zij een lid van dat Lichaam zijt. Lippentaal geeft hier niets. Ge moet in dat Lichaam *leven*; er de levenswarmte van aan uw hart gevoelen; er de inwerking van ondergaan; en ervaren dat het Hoofd van dat Lichaam ook uw levensbewegingen bezielt en bestuurt. In ons eigen Lichaam leeft elke cel, elke zenuw, elke vesel, elke bloeddruppel, elk lid in verband met het geheel. Zoodra een lid van ons Lichaam uit dat verband raakt, komt er krankheid, en is al 't pogen van den medicijnmeester er op gericht, om zulk een lid of orgaan weer in het juiste levensverband te zetten. Als ge in een lid van uw Lichaam dat levensverband niet meer voelt, is dit lid verlamd, en moet het weer recht gezet.

Ge hebt u zelf er daarom voortdurend rekening van te geven, of ge zelf, voor wat u zelf aangaat, in 't verband met dat mystieke Lichaam van Christus ademblijft, u beweegt, en leeft. En wordt het u hiermee ernst, dan, maar ook dan eerst, begint ge te verstaan, dat de wasdom van dat Lichaam mede afhangt van uw persoonlijke wasdom. Dat ge niet maar in dat Lichaam moet in-zijn en leven, maar dat ge zelf den wasdom, den welstand en het leven van dat Lichaam hebt te bevorderen, zooals de apostel het uitdrukt, „naar de werking van elk lid in zijn mate.“

Al zijt ge in Christus, en in dat Lichaam ingelijfd, daarom is nog uw leven niet naar al zijn deelen in dat Lichaam ingegaan. Ge begint veelal met slechts in beginsel ingelijfd te zijn, en al uw verder geloofsleven moet nu één gestadig pogen zijn, om heel uw persoon, heel uw levensactie in dat Lichaam te doen opnemen. Ge moet in dat Lichaam ingaan en u laten opnemen met al uw denken, al uw willen, al uw gevoelen. Ten slotte mag niets van u meer buiten dat Lichaam blijven.

Toch is het aanvankelijk zoo niet. Veelal begint het met een tweeledig leven. Eensdeels een leven in dat Lichaam, en anderdeels een leven dat nog *buiten* dat Lichaam staat. En nu is het de heilige kunst, om dat deel van uw leven dat nog buiten dat Lichaam staat, steeds meer te doen inklimpen, om steeds meer met heel uw persoon in dat Lichaam te worden ingetrokken.

In dat Lichaam moet alles conform het leven van Christus zijn, want Hij is het Hoofd, en al wat tegen den geest en het exemplar van Christus ingaat, staat er onverbidlijk buiten. Een hoofd is geen hoofd of het moet heel het Lichaam beheerschen, en al wat in ons leven nog tegen den Christus ingaat, en niet zijn stempel vertoont, blijft dus uit dat Lichaam uitgesloten, en kan er slechts dan ingaan, en inlijven en in leven, zoo het zich aan het leven van Christus conformiert. Denkt, spreekt,

handelt ge, zooals het exemplar van Christus het u voorhoudt, zoodat ten slotte niet meer uw ik leeft, maar Christus leeft in u, dan is de inlijving van uw persoon in dat heilig, mystieke Lichaam volkomen. Maar al wat nog een ander karakter draagt, een ander stempel vertoont, en van Jesus afwijkt of tegen hem ingaat, sluit dat deel van uw persoon en leven nog buiten het Lichaam.

Het Lichaam moet wassen, maar wassen ook door u, doordien gij ook zelf wast in Christus, en alsoo steeds meer van u zelf in dat Lichaam in brengt, en zelf wastend in den Christus ook het Lichaam doet wassen.

Uw inlijving in Christus is, zoo besien, niet maar een stuk van uw belijdenis, maar een zaak voor heel uw leven. Een spoorslag om niet te blijven die ge zijt, maar steeds anders te worden. Steeds minder *buiten* en meer in dat Lichaam van Christus te leven. En dus ook om te verstaan, dat deze voortgaande, deze nooit rustende inlijving het groote werk der heiligmaking is, niet door eenig werk, waarin u verdienste zou schillen, maar door een steeds meer u stellen onder de inwerking van Christus. Hem meer *Hoofd* over heel uw aanzijn laten worden, en zelf meer *lid* zijn in zijn heilig Lichaam.

Amsterdam, 9 September 1910.

Naar men ons uit Zuid-Afrika bericht, heeft het Curatorium der Theologische School te Potchefstroom, met de daartoe aangewezen deputaten der Theologie, in plaats van Prof. J. Lion Cachet, die wegens hoogen ouderdom ontslag had aangevraagd, tot hoogleraar in de Theologie benoemd Dr. J. D. du Toit.

Deze keuze verblijde ons om meer dan ene reden. Voor eerst omdat Dr. J. D. du Toit, zoon van den bekenden predikant du Toit, die in 1884 met de Transvaalse deputatie ons land bezocht, de eerste student uit Zuid-Afrika was, die naar Europa overkwam, om aan de Vrije Universiteit den doctorstitel in de Theologie te behalen. Dat thans reeds voor de tweede maal in dit jaar aan een leerling onzer Hoogeschool een professorale kathedra in Zuid-Afrika wordt aangeboden, stemt tot dank. Er blijkt toch uit, dat men in Zuid-Afrika den arbeid der Vrije Universiteit waardeert. Ook het feit, dat op de jongste Synode der Gereformeerde Kerk te Reddersburg gehouden, geheel vrijwillig een gave werd bijeengebracht voor de Vrije Universiteit als bewijs van sympathie en dankbaarheid, wordt door ons op hoogen prijs gesteld. We voelen ons nauw met ons broedervolk in Zuid-Afrika verbonden en hopen, dat de arbeid onzer Hoogeschool ook voor hen tot rijken zegen mag zijn.

Reeds ter wille van onze Hoogeschool verblijdt het ons, dat een harer leerlingen zoo eervolle opdracht ontving, maar niet minder ook met het oog op de Gereformeerde Kerk in Afrika. Immers Dr. du Toit behoort tot die „jonge Afrikaanders“, die, gelijk hij zelf in zijn profschrift schreef, „het Calvinisme van harte liefhebben“. Vurig geliefd als Dr. du Toit is — hij maakte als veldprediker den Boerenoorlog mee — doorziet hij uitnemend goed, dat het nationale type het best bewaard kan worden, wanneer aansluiting gezocht wordt aan de Gereformeerde Theologie. Reeds zijn dissertatie richtte zich daarom tegen het Methodisme, dat van Engelse zijde ingevoerd, de Kerk in Zuid-Afrika steeds meer onder Engelschen invloed deed komen. En ook als predikant heeft hij niet het minst door zijn voortreffelijke persarbeid in het *Kerkblad* voor de Gereformeerde beginselen geijverd. Hem thans aan het hoofd te zien van de kweekschool der Gereformeerde Kerk geeft voor de toekomst goede hope. Moge God de Heere hem in staat stellen de moeilijke taak, die hem opgedragen werd, met eere te vervullen.

De Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika, die in de Juni-maand te Michigan vergaderde en door Prof. Dr. H. Bouwman als afgevaardigde onzer Kerken werd bijgewoond, heeft verschillende besluiten genomen, die ook voor onze lezers wel van belang zijn.

Met bijzonder ernst heeft deze Synode zich toegelegd op het Zendingwerk. Als beginsel werd aangenomen, dat de roeping en zending van de missionaire dienaren behoort uit te gaan van de plaatselijke Kerk; een beslissing waarover we ons zeer verblijden. Voorts wees de Synode verschillende middelen aan om den zendingstijver te bevorderen, die getuigen van den praktischen zin onzer Amerikaanse broeders. Zoo werd aan de Dienaren des Woords op het hart gebonden van tijd tot tijd een afzonderlijke predikatie over de Zending te houden en ook bij het catechetisch onderwijs op het belang der Zending te wijzen. Een Commissie werd aangewezen om in den leiddraad voor het Zondagsschoolonderwijs ook enkele lessen aan de Zending te wijden. Terwijl de Synode bovendien de Kerken opwekte om het daar heen te leiden, dat in elke Kerk wekelijks een bijdrage voor de Zending werd afgezonden. En eindelijk droeg de Synode aan de professoren der Theologische School op, meer colleges over de Zending te geven en het vormen van Zendingverenigingen onder de studenten te bevorderen.

Niet minder belangrijk was de beslissing, die de Synode nam inzake de opleiding der Dienaren des Woords. Twee quaesties waren hierbij aan de orde. In de eerste plaats of de Synode *principieel* zou uitspreken, dat de theologische opleiding alleen van de Kerk mocht uitgaan, gelijk sommigen wilden. Practisch had deze vraag voor de broeders in Amerika weinig belang, omdat de Kerk een theologisch Seminarie bestond en vooralsnog aan de oprichting eener zelfstandige Gereformeerde Universiteit wel niet gedacht kan worden. De Synode bepaalde er zich dan ook toe, als hare overtuiging uit te

drukken, dat de Christelijke Gereformeerde Kerk ook in de toekomst had te zorgen voor en toezicht te houden op de opleiding van de a.s. Dienaren des Woords. Maar de Synode oordeelde het niet noodig te verklaren, dat elk instituut voor de opleiding der predikanten van de Kerk *moest* uitgaan. De Synode heeft dus het beginsel van vrije studie niet veroordeeld en ook niet uitgesproken, dat alleen de Kerk Theologie mocht onderwijzen. Daarin ligt de betekenis van dit besluit. Een tweede vraag gold de literaire opleiding, die tot dusver aan de Theologische School verbonden was en daarmee een geheel uitmaakte. Van verschillende zijden waren stemmen opgegaan om deze literaire opleiding uit te breiden tot een compleet College, wij zouden zeggen gymnasium, en dit College van de Kerk los te maken. Het eerste voorstel nam de Synode aan, maar het tweede verwierp ze om praktische redenen. Het recht der Kerk om zulk een „College“ in stand te houden, indien dit voor haar belang wenschelijk was, kon niet ontkend worden, zoo sprak men uit, en zoowel uit financieel als uit pedagogisch oogpunt scheen het de Synode veiliger toe het College niet van de Kerk los te maken.

Ten slotte zijt nog meegedeeld, dat de Synode besloot ook correspondentie te zoeken met de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland, zonder daarom, gelijk er aan werd toegevoegd op eenige wijze daarmede haar oordeel uit te spreken over de vraag, of deze Kerk te recht of ten onrechte zich van de Gereformeerde Kerken had afgezonderd. De komst van Prof. Bouwman is, blijkens hetgeen *De Banier* er over schrijft, zeer gewaardeerd. Men stelde het op hoogen prijs, dat de Gereformeerde Kerken in Nederland voor het eerst een deputaat hadden gezonden.

De eigenaardige ontwikkeling der kerkelijke toestanden in Noorwegen verdient wel de aandacht als een teeken des tijds. Gelijk men weet, is de Kerk in Noorwegen van huis uit Lutherisch en is de gehele bevolking met de Lutherische Reformatie medegedaan. Van de 2.398.880 zielen, die Noorwegen in 1900 telde, behoorden er 2.187.200 tot de officiële Lutherische Kerk, 40.000 tot verschillende kleinere kerkengroepen, terwijl 13.279 zich bij geen Kerk hadden aangelaten.

De Lutherische Kerk in Noorwegen is nog in den volsten zin des woords een Staatskerk gebleven. In de Noorwegische grondwet wordt de Lutherische religie officieel als religie van den Staat erkend; de Koning, de Ministers, de theologische professoren aan de Rijks-universiteiten, de godsdienstleeraren aan de openbare scholen enz. moeten tot de Staatskerk behooren. De Koning heeft over de Staatskerk het opperste gezag; al de wetten voor de Staatskerk worden door het parlement, de Storting, gegeven en de minister van eeredienst beheert het kapitaal der Kerk en zorgt voor de tractementen. Wel is in 1845 vrijheid van godsdienst toegestaan en zijn de dissidenten Kerken ook door den Staat rechtens erkend, maar het getal der dissidenten is toch zeer gering en van de officiële staatsbetrekkingen zijn zij grootendeels buitengesloten.

Het droef gevolg nu van deze staats-overheersching is, dat geestelijk alle macht in handen is geraakt van degenen, die van de belijdenis der Kerk in den grond niets meer willen weten. Onder het volk zelf houdt men nog aan de belijdenis vast en wordt nog een ernstig religieus leven gevonden, maar degenen, die leiding aan het kerkelijk leven moesten geven, staan lijnrecht tegenover het volk. Met name het onderwijs aan de Universiteiten is zoo goed als geheel in de handen der moderne richting gekomen.

Het volk heeft zich daarom thans tot het parlement gewend met het verzoek, dat *Kerk en Staat* mogen gescheiden worden, en de Storting heeft reeds een commissie benoemd om te onderzoeken, in hoeverre aan dit verzoek kan voldaan worden. Volkomen terecht is gevoeld, dat het leven der Kerk eerst dan weer naar haar belijdenis kan opbloeien, wanneer het huwelijk tusschen Staat en Kerk verbroken wordt.

En wat nog sterker is, de aanhangers van de Lutherische belijdenis hebben besloten tegenover de Openbare Universiteiten een *Vrije Universiteit* te Christiania te stichten, die op den grondslag der Lutherische belijdenis zal staan. Een kloek en heroieke poging, om ook op het gebied der wetenschap een dam op te werpen tegen het overmachtig liberalisme.

De Kerkeraad te Utrecht heeft in opdracht der Generale Synode zich gewend tot de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, om een poging te wagen de droef gedeeldheid weg te nemen, die tusschen ons en deze broeders bestaat.

Mocht er hope zijn geweest, dat de tijd sinds de scheuring in 1892 verloopende, verzachtend zou hebben gewerkt en de broederband weer meer getrokken hebben, dan heeft het antwoord, dat de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk zond, deze hope wel voor goed den bodem ingeslagen. Het antwoord luidde aldus:

Aan den kerkeraad der Geref. Kerk te Utrecht.

Welkerw. en Eerw. Broeders!

De Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland, ontvangende hebbende der Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te Amsterdam in 1908, haar heft toegezonden, inhoudende een verzoek om onderhandeling, en te voeren over het saamleven in één kerkelijk verband, heeft de eer u daarop het navolgende te antwoorden.

Dat zij met belangstelling kennis genomen heeft van uw schrijven en erkent dat er naar den eisch van Gods Woord een zoodanig kerkelijk saamleven moest zijn tusschen allen die dezelfde belijdenis, liturgie en kerkorde hebben, hoewel de Synode niet kan nalaten uit te spreken, dat er in theorie dezelfde belijdenis-schriften kunnen zijn, terwijl er in de praktijk vele afwijkingen kunnen wezen, gelijk de leer-schillen in uwe kerken ons doen zien, en o.a. blijkt uit de aangenomen stellingen in 1905.

Dat zij met u betreurt de gedeeldheid, die er thans bestaat. Zij veroorlooft zich echter onder uwe aandacht te brengen, dat de oorzaak van deze gedeeldheid niet ten laste komt van de Christelijke Gereformeerde Kerk, om reden ook 1886 deze eisch van Gods Woord gold, maar toen door de „Ned. Geref. Kerk (doleerende)“ met voeten getreden werd; dat er in 1892 eene „vereniging“, is doorgedreven, waardoor het werk Gods in 1834 werd miskend; —

dat de geschiedenis der „Gereformeerde Kerken“ voor ons de duidelijkste bewijzen levert, dat er destijds geene „vereniging“ gesloten is, om reden de beginselen der separatie en der doeleante nog altijd gescheiden naast elkaar voortbestaan en tot allerlei wanverhoudingen aanleiding geven.

Om bovengenoemde redenen kan de Christelijke Gereformeerde Kerk, als wettige voortzetting van de kerk van 1834, zijnde de historische voortzetting der Gereformeerde Kerk in Nederland, nimmer samengaan met „de Gereformeerde Kerken“, daar alle Gereformeerde naar den eisch van Gods Woord en de formulieren van eenheid geroepen zijn tot de Christelijke Gereformeerde Kerk zich te voegen. De Koning der Kerk geve u dit biddend te overwegen en bewerk u door Zijnen Geest, opdat de gedeeldheid wordt wegenomen en eene uit den Heiligen Geest geboren eenheid worde aanschouwd.

De Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, vergaderd te Utrecht, Juli 1910.

Namens het Bestuur der Gereformeerde Zondagsschoolvereniging Jachin werd ons het volgende schrijven ter plaatsing gezonden:

De Gereformeerde Zondagsschoolvereniging „Jachin.“

De behoefte van het menschelek hart drijft op schier elk punt tot vereniging. Zelfs de meest gevorderde christen gevoelt telkens behoefte aan steun. De mensch is niet op alleen zijn, maar op vereniging en gemeenschap aangelegd.

Op het terrein der Zondagsschool mogen wij ons nu verheugen in een Bond van Zondagsschoolverenigingen, die reeds bijna veertig jaren bestaat. De Bond stelt er zijn ere in, te mog u wesen een dienende macht op het Zondagsschoolgebied. Zovoel hij kan, dient hij met raad en daad.

„Jachin“ dient met haar Zondagsschoolrooster en met een brede Toelichting daarop voor de onderwijzers; met haar officieel orgaan „De Zondagsschool“, met het verslag ter beoordeeling van de handelingen en met vele andere Zondagsschooluitgaven als: tractaten, tekstkaarten, enz. „Jachin“ dient vooral ook de behoefte der Zondagsscholen door ze zoo mild mogelijk ook geldelijk te steunen.

In niets doord „Jachin“ de zelfstandigheid der plaatselijke vereniging; geen enkele afdeling wordt in eigen kring ook maar in het minste belemmerd; veelal kan zij door onze Bond een redelijke steun genieten, die vaak onmisbaar is. „Jachin“ beoogt de bevordering van het Zondagsschoolwezen in het algemeen, en laat de plaatselijke Zondagsschoolverenigingen ten volle in haar vrijheid.

Het bestuur der Gereformeerde Zondagsschoolvereniging „Jachin“ noodigt alle Gereformeerde Zondagsscholen met vriendelijken drang uit, zich bij onzen Bond aan te sluiten. De contributie is zeer gering, en de voordeelen aan het lidmaatschap van „Jachin“ verbonden, zijn zeer groot. Van harte hopen wij, dat het getal van „Jachin's“ plaatselijke afdelingen aanzienlijk vermeerderd moge, opdat daardoor ook op dit terrein meer eenparigheid kome; men eeneheid van inzicht in het vraagstuk der Zondagsschool zijpe; en aangezien eendracht macht maakt, meer ontwikkeling van kracht kunne worden betoond.

Nidere inlichtingen worden gaarne verstrekt door „Jachin's“ eersten Secretaris, den heer P. Orszag; Eikenweg 4 te Amsterdam.

Wie met „Jachin's“ uitgaven wensch kennis te maken, hem wordt op aanvraag door de firma A. Gezele Meerburg te Heusden een pakket gratis en franco toegesonden.

Namens de Geref. Zondagsschoolvereniging „Jachin“.

J. P. TAZELAAR,
2de Secretaris.

Gaarne willen we dit verzoek ondersteunen.

Aanvankelijk mag er in onzen kring wel eens berwaar zijn geopperd tegen de Zondagsschool, omdat men in haar een vrucht van het Methodisme zag; maar allengs heeft men toch ingezien, dat de Zondagsschool een uitnemend middel is om de kinderen van ons volk met de Schrift bekend te maken.

In normale omstandigheden, wanneer elke huisvader zijn christelijken plicht recht begrijpt, is een Zondagsschool overbodig. Maar waar in menig gezin elke christelijke opleiding ontbreekt en de openbare school van de Schrift zwijgt, daar moet wel gezocht worden naar buitengewone middelen om de kinderen van ons volk in Gods Woord te onderwijzen. En als zulk een middel heeft de Zondagsschool recht van bestaan.

Ook de Methodistische geest, die zich aanvankelijk van het Zondagsschoolonderwijs had meester gemaakt, is niet het minst door den invloed van Jachin gekeerd geworden. Jachin heeft voor degelijke handleiding bij het onderwijs in echt Gereformeerden zin gezorgd. Daarom steune men haar arbeid, met zooveel liefde verricht.

Leestafel.

1. MATTHEW HENRY. Letterlijke en praktische verklaring van het NIEUWE TESTAMENT. Opnieuw uit het Engelsch vertaald. Vermeerderd met een voorwoord van Dr. H. BAVINCX. Kampen — J. H. Kok — 1910.

VAN HENRY'S Bijbelverklaring, welke oorspronkelijk in het Engelsch verscheen, bestaat een oude Hollandse vertaling, die nog al

prijzig is. Het werk zelf is vrij wel geantiqueerd, althans uit een oogpunt van wetenschappelijke exegete, niet meer op de hoogte van den tijd.

Toch had en heeft nog het werk van HENRY, vooral om de vele goede praktische opmerkingen, een zekeren naam onder het Gereformeerde publiek, en de heer Kok meende dan ook, dat een nieuwe vertaling ervan in het licht te geven, voor een uitgever een niet onvoordeelige onderneming zou zijn.

Voor 't 15 kan iemand nu de gelukkige bezitter worden van HENRY'S opnieuw vertaalde verklaring van het NIEUWE TESTAMENT.

Dat is wel wat duurder dan de engelsche uitgave der verklaring op het N. T., maar toch ook weer veel goedkoper dan de oude vertaling.

Daarbij komt dat de heer Kok het den inleekanten makkelijk maakt. Het werk verschijnt in afleveringen.

50 AFLEVERINGEN VAN 30 CENT.

De betaling geschiedt bij elke vijf afleveringen. En hoe de heer Kok dat nu verder uitrekent doet er niet toe, maar het komt er op neer, dat men, zooals hij zegt:

VOOR 10 CENT PER WEEK EEN BIJBELVERKLARING IN BEZIT KAN KRIJGEN.

En waarlijk eene, die nog zoo slecht niet is. Predikanten zullen voor hun uitlopende studie zich zeker niet bepalen tot HENRY, en zoo zij hem al gebruiken, dan zullen de meeste hunner zich liever bedienen van een Engelse editie. Maar voor het niet theologisch geschoonde en daarbij met de Engelse taal niet vertrouwd publiek zal deze verklaring van het NIEUWE TESTAMENT in Nederlandsche oversetting, om het eens deitig te zeggen, profijtelijk kunnen zijn.

Deze verklaring van het NIEUWE TESTAMENT verschijnt, zooals de heer Kok zegt, in drie kleine stevige deelen.

Het eerste deel — Matthéus, Marcus en Lucas — is nu gereed.

Voor dit en de twee andere ontvangende de inleekanten gratis een stempelband.

In den stempelband, bruin met goud en door J. G. WORMSEN artistiek uitgevoerd, zal, op de pronkerige etagettes of in de elegante glazen kastjes der goede-kamer onzer burgerij, ook dit product van oud-Gereformeerde stichtelijke literatuur te midden der vele, in niet minder fraaie band gebondene der nieuwere, wel aardig dnen.

'n Rijk bezit zoo'n bibliotheekje. Teekent zoo.

En het geestelijke er van is, dat aan die kleine, stevige banden nooit te zien is of de boeken zijn gelezen, doordat gebonden boeken niet dicht zitten, ook nooit is te bewijzen, dat ze niet zijn gelezen.

2. G. WISSE, Geref. Predikant. CHRISTELIJKE WERELDSCHOUWING EN MODERNE ARBEIDERS-BEWEGING. — Kampen. — J. H. Kok. — 1910. Dit is brochure-vorm uitgegeven boekje van mijn, wel niet op alle, maar dan toch op vele terreinen des levens zich bewegenden vriend WISSE is zoo niets voor een etagete of een glazen kastje.

Wisse schreef het en dat met veel saakkennis en in den pakkenden stijl dien hij zoo meester is, voor het leven, maar het kan echter ook dienen voor de school.

's een boekje voor de werkplaats en de volkalezaal, maar ook voor de studeerkamer en het leeskabinet.

Het bevat drie voordrachten door den Kamper leeraar in de lente van dit jaar voor de afdeling van Patrimonium in zijn woonplaats gehouden.

Het onderdeel van de sociale quaestie dat men aanduidt als de arbeidersbeweging, wordt er, van uit het standpunt der Christelijke wereldschouwing, in besien en beoordeeld.

Van dit sociale vraagstuk regt onze conferencier en dat, mijns inziens, niet onjuist: „Het is geen vraagstuk slechts, dat zich alleen en uitsluitend bezig houdt met oogenblikkelijke sociale nood; ook niet in de eerste plaats en zoover een vraagstuk, dat ons voert op de lijn der barmhartigheid en philanthropie. Het is een rechts-vraagstuk. Van recht in dubbel zin.

Een rechtsvraagstuk, voorzover de vraag aan de orde komt, of de arbeider, die zijn loon waardig is, nu ook werkelijk waardig loon ontvangt. En daarenboven een rechtsvraagstuk in verband met de rechtspositie van den arbeider, en in betrekking tot den geroepen (ook van God gewilden) ontwikkelingsgang in het maatschappelijk- en volkerenleven.“

Hier en daar zal men stuiten op een beetje oratorie, maar dan bedenke men, dat het volksvoordrachten zijn.

Moge dit in de lente verschenen boekje van den winter veel worden gelezen door werklieden, predikanten, onderwijzers, studenten, en door leden van onze Gereformeerde Jongelingsverenigingen, welke laatste immers ook al aan de sociale quaestie doen.

Da. Wisse heeft goed gedaan deze voordrachten niet in portefeuille te houden, maar door de pers van Kok onder het bereik van velen te brengen.

Op de laatste bladzijde trof het mij een lijst te vinden van des heeren WISSE'S OPERA OMNIA. Het zijn er nu al 20.

'a Beetje reclame achtig zoo'n bibliographische bijdrage. Maar, als een uitgever dat nu zoo wil, doe er dan als schrijver eens wat aan!

3. TIMOTHÉUS. Geïllustreerd Weekblad. Zwolle, La Rivière en Voorhoeve. Gaarne vestig ik het de aandacht op deze belangrijke periodiek, die nu reeds vijftien jaar loopt en ook in onze kringen aanspraak op waardering heeft.

Met den heer J. N. VOORHOEVE te 's Gravenhage als hoofdredacteur, zijn vaste medewerkers o.a. de heeren: A. J. EMOS, A. J. HOOGENHOF, A. L. V. HULSEN, A. LUKKIN, L. PENNING, J. POSTHUIS en de beide heeren Dr. J. VOORHOEVE en Dr. N. A. J. VOORHOEVE. Vaste medewerkers de dames H. S. S. KUYPER en WILHELM RIEP VRIJ.

Het blad is in positief Christelijken geest geschreven, en daarbij degelijk en steeds actueel. In de rubriek: Geschiedenis van den Dag, worden de lezers op de hoogte gehouden van wat er alzo in de wereld gebeurd is. Zoo in No. 48 dat hier voor mij ligt, over: *De drie einden* en wel: de weldoester der gewonden, Florence Nightingale; den keizer van Oostrijk Frans Joseph; en den jongsten Europeeschen koning Nikolaas van Montenegro.

Verder bevat het wel geschreven opstellen van godsdienstige of zedelijke strekking, zoo in dit No. 48 begint ook een zeer lezenswaardig en een ander onder den titel: *GETROUWHEID*. In dit No. 48 begint ook een zeer lezenswaardig en met het oog op de eering door het Ministerie in te dienen wet, actueel artikel over de *BERNER-CONVENTIE*, hetwelk in No. 49 wordt voortgezet. Ook TIMOTHÉUS staat aan de zijde van hen, die van aansluiting van ons land aan de B. C. niet willen weten.

Met instemming toch wordt een woord overgenomen uit de bekende brochure van den heer J. H. Kok, *Auteursrecht en Berner-Conventie*, „dat de aansluiting van Nederland bij

de Berner-Conv. Nederland en

„Het raakt toe, „het Ch. bijzond.“

„Een feit i Christelijk pu niet het mees vooral op dit kunnen. Hoe kwader ure d volgen?“

De Abonn / 3.50 per jaar

4. Een-en-d „een School m van het Chris Kampen. Prijs

In dit Jaar door groote i men alles bijen en op het Chri betrekking heb

Voor heere schoolbesturen

Over „Vrouw D. te K. in de

Het vrouwen-zin, dat haar ree en maatschappij een machtige stin ten der vrouw o dat maar niet i heid en nog in ons en in onze v drukt en in h nader onderzoek korting daarin t zicht met den m niet elke plaats, i man naar dingt, e Nu lijdte dese brek. We seggen Schrift en hare m verachten, daa deze beweging v hebben gebroek v kennis dragen. D ander aan, n. l. d blind zelfs voor d vrouw geen man i en vrouw wortel ingrijpend Godsbe lichaam, deszelfs c telt evenzeer in d een mannelijk en mensch, en die s en overeenkomst onderscheid waard vrouw in het leven

gevoeld wordt, buit om. Een man is g man, en niet over en gave, geestelijk en gevoel. — pas stellen wil, doet d het lieflijk vrouwel wijfje, of het fier wijfje. De natuur krachten. Schepping lijf verwingen, n beweging voor de vrouw geen zegen b Doch nu zijn er hier schreven van oog hebben voor der vrouw, voor i huigen voor Gods v toch ook een werk op het spoor te i sturke noemt de sa gevoelen. In het n de vrouw met den l lijf gesteld worden. den man gesteld. M in Staat en Maats dat voor hem kleine worden. Maar segge niet door in het gnu In Christus toch i vrouw wordt evenge der kerk als een m van Christus staan d welk recht, want d kerk onthouden h i en de verklaring v Zij hebben er evenv en, voegt men er v heid is vaak niet m

Het komt ons v de kwestie in te gaar woorden door te ver de Apostelen, waarv bovengenoemd, bulge i Cor. 14:34: „dat zwijgen, want het i maar (bevoelen) onder wet segt.“ Hieruit b houding van man en ook in de Kerk des op aarde is; dat d gemeensin wil seggen, vrouw zou zijn afges is overschreden. En a aangehaalde Schrift maar van spreken in men gevoelt, dat het verandert. Het swa spreken, stemmen of het opbreiden der vro Niet leidend en hee heeft zij te zijn. En door het gesproken stemmet, dit maakt daarom sal de Kerk, i woord bulgt, geen vro den mogen toelaten.

Evangelisatie-aru Geref. Kerken

Ma

De Kerkeraad der C bewegten met het t van het naburig Lan der evangelisatie met

De Particuliere Syn de deputaten, een b besteden. Een evange Een colporteurbijbel benoemd. Alles is woning ontbrekt. M melijke hinderpaal j Broeders en sustes Als ieder een steent voortarbeiden. Wie sp

Da. H. A. I Da. G. HOC Da. G. VAN Da. H. A. K Da. S. O. L

Da. J. Bakker, just Kerken, dat hij th in overweging kan b Zijn adres is: Kor

Evangelisatie-aru Geref. Kerken

Ma

De Kerkeraad der C bewegten met het t van het naburig Lan der evangelisatie met

De Particuliere Syn de deputaten, een b besteden. Een evange Een colporteurbij